

27.9.2016

PEK/6

§ 103

Pelastuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle hallituksen esityksestä laiksi pelastustoimen järjestämiseksi

HEL 2016-009646 T 03 00 00

SM061:00/2015

Esitys

Pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon hallituksen esityksestä laiksi pelastustoimen järjestämiseksi:

Pelastustoimen järjestämisvastuu säädetään ensihoidon järjestämisestä vastaavien viiden maakunnan tehtäväksi, jotka järjestäisivät pelastustoimen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 10 §:ssä tarkoitetun yhteistyöalueen kaikkien maakuntien alueella.

Lisäksi esitettiin, että lain 3 § tarkennetaan käsittämään myös pelastustoimen tukipalveluiden johtamisen seuraavalla tavalla:

3 § Osa pelastustoimeen kuuluvista palveluista ja tehtävistä tai pelastustoimen tukipalveluiden johtamisesta voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin yhdelle tai useammalle pelastustoimen järjestämisestä vastaavalle maakunnalle, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden ja laadun tai tehtävän vaativuuden, harvinaisuuden, johtamisen tai kehittämisen valtakunnallisen yhdenmukaisuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Suuremmiksi kokonaisuuksiksi koottavat palvelut sekä ne maakunnat, joihin palvelut kootaan, säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maakunta, jonka tehtäväksi palvelu on osoitettu, vastaa sille erityisesti osoitetun pelastustoimen palvelutasosta sekä päättää palvelun tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä, palvelun tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä näissä palveluissa. Muilla maakunnilla ei ole päätösvaltaa 1 momentissa tarkoitetuista pelastustoimen palveluista tai tukipalveluista, eivätkä ne saa tuottaa tai hankkia muualta mainittuja palveluja.

Esittelijä

vs. pelastuskomentaja
Jorma Lilja

Lisätiedot

Ville Mensala, suunnittelupäällikkö, puhelin: 31030030
ville.mensala(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Pelastuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon hallituksen esityksestä laiksi pelastustoimen järjestämiseksi:

Pelastustoimen järjestämisvastuu säädetään ensihoidon järjestämisestä vastaavien viiden maakunnan tehtäväksi, jotka järjestäisivät pelastustoimen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 10 §:ssä tarkoitetun yhteistyöalueen kaikkien maakuntien alueella.

Lisäksi esitetään, että lain 3 § tarkennetaan käsittämään myös pelastustoimen tukipalveluiden johtamisen seuraavalla tavalla:

3 § Osa pelastustoimeen kuuluvista palveluista ja tehtävistä tai pelastustoimen tukipalveluiden johtamisesta voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin yhdelle tai useammalle pelastustoimen järjestämisestä vastaavalle maakunnalle, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden ja laadun tai tehtävän vaativuuden, harvinaisuuden, johtamisen tai kehittämisen valtakunnallisen yhdenmukaisuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Suuremmiksi kokonaisuuksiksi kootavat palvelut sekä ne maakunnat, joihin palvelut kootaan, säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maakunta, jonka tehtäväksi palvelu on osoitettu, vastaa sille erityisesti osoitetun pelastustoimen palvelutasosta sekä päättää palvelun tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä, palvelun tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä näissä palveluissa. Muilla maakunnilla ei ole päätösvaltaa 1 momentissa tarkoitetuista pelastustoimen palveluista tai tukipalveluista, eivätkä ne saa tuottaa tai hankkia muualta mainittuja palveluja.

Esittelijän perustelut

Pelastustoimen järjestämisvastuu tulee säätää pelastustoimen järjestämislakiehdotuksen mukaisesti erikoissairaanhoidon kuuluvan ensihoidon järjestämisestä vastaavien viiden yliopistollista sairaalaa ylläpitävän maakunnan tehtäväksi, jotka järjestäisivät pelastustoimen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 10 §:ssä tarkoitetun yhteistyöalueen kaikkien maakuntien alueella. Pelastustoimen tulee jatkossakin olla osana kiireellisen ensihoidon palvelutuotantoa. Tämä edellyttää, että pelastustoimi ja ensihoito organisoidaan maakunnissa samaan oikeushenkilöön. Pelastustoimen ja ensihoidon organisointi sa-

man oikeushenkilön toimintana varmistaa pelastustoimen mahdollisuuden toimia ensihoidon palvelun tuottajana maakunnan sisäisenä toimintana (in house).

Ensihoidon ja pelastustoimen tiivis kytkeytyminen perustuu yhtenäiselle perustehtävälle ja arvoille. Ensihoito ja pelastustoimi ovat jokaiselle yhteiskunnan jäsenelle kuuluvia ja tarjottavia lähipalveluita. Luotaessa maakuntahallintoa ja uudistettaessa terveystoimia, ensihoitoa erikoissairaanhoidona, sekä pelastustoimea, tulee näiden yhteiskunnan peruspalveluiden toimia samoilla alueilla tiiviin yhteistyön synnyttämiseksi kansalaisten hyväksi. Yhdessä tuotetulla ensihoidolla ja pelastustoiminnalla pystytään aikaansaamaan potilaan pelastamiseen ja hoitamiseen tarvittavat resurssit ilman eri rajapintojen tuottamia riskejä. Yhtenäiset tarpeet henkilöstön osaamisen, rakennusten, kaluston, tieto-, viestintä- ja johtamisjärjestelmien sekä tukipalveluiden osalta voidaan toteuttaa yhtenä järjestelmänä, jolla tavoitellaan merkittäviä kustannussäästöjä ja toiminnallista hyötyä.

Ensihoitopalveluita tuotava pelastuslaitos pystyy hyödyntämään koko operatiivista henkilökuntaansa ensihoitotehtävissä, jonka ansiosta hoitokapasiteettia voidaan joustavasti ja viiveettä lisätä ennustamattomissa arkipäivän ruuhkatilanteissa, suuronnettomuuksissa ja poikkeusoloissa. Pelastuslaitoksen julkishallintoon ja viranomaisvastuuseen perustuva organisaatio takaa toiminnan luotettavuuden sekä yhteiskunnan ja kansalaisten tarpeisiin perustuvan ohjattavuuden. Pelastuslaitoksen henkilöstöllä on kyky operoida maalla, merellä ja ilmassa kaikissa eri valmiustasoissa turvallisesti ja tehokkaasti:

- Monipotilas- ja suuronnettomuusvalmius taataan, koska valmiudessa olevia pelastustoimen valmiuksia käytetään joustavasti sekä pelastustoimen että terveydenhuollon tehtäviin.
- Lisäyksiköiden perustaminen päivittäisiin hälytysten ruuhkatilanteisiin taataan. Lisäyksikkö voidaan perustaa 1-2 minuutin sisällä tarpeen ilmaantumisen jälkeen pelastustoiminnan operatiivisesta valmiudesta sekä käyttää kaikkia pelastustoimen yksiköitä hoidollisina yksiköinä, koska suurin osa henkilöstöstä toimii jatkuvasti ensihoitotehtävissä.
- Pelastajien ensihoidon ammattitaito heikkenee, jos pelastuslaitokset eivät tuota ensihoitopalveluita. Ensihoidon tehtävien vähetessä henkilöä kohden ja edelleen pelastustoimen yksiköiden joustavan käytön ensihoitotehtävissä vähetessä, pelastajien ammatillisista osaamista ei hyödynnetä tarkoituksenmukaisesti. Yhteiskunnallinen tuottavuus ja vaikuttavuus vähenevät.
- Hälytystehtävässä (muun muassa huoneistopalo, liikenneonnettomuus) painopisteen siirtyessä pelastustoiminnasta ensihoitoon, voi-

27.9.2016

daan pelastajia hyödyntää ensihoidon voimavarana joustavasti. Hoito voidaan aloittaa ja sen tarpeet huomioida jo potilaan pelastamisvaiheessa.

- Ensihoidossa työskentelevillä pelastajilla on laaja-alainen näkemys ja kokemus pelastus-toimen taktiikasta ja toimintamalleista. Tämä mahdollistaa saumattoman yhteistyön ensihoidon ja pelastustoimen välillä.

- Tilanne, jossa pelastustoimi ei olisi kiireellisen ensihoitopalvelun tuottaja, saattaisi johtaa päällekkäisten investointien syntymiseen sisäisen turvallisuuden toimijoiden kentässä. Henkilöstöresursseja tulisi kasvat-
taa, kouluttaa ja yhteistoimintaa sovittaa pelastustoimen kanssa, uusi ensihoitoinfrastrukturi luoda sekä toimintavarma kriisien- ja suuronnettomuuksienhallintajärjestelmä pirstaloida kalliimmaksi ja huonommin toimivaksi eriytyneiksi järjestelmiksi.

Tarkasteltaessa pelastustoimen tehtävävolyymiä voidaan todeta pelastustoimen tehtävistä yli 80 prosenttia kohdistuvan kiireellisiin ensihoito- ja ensivastetehtäviin. Pelastuslaitokset hoitavat merkittävän osan maamme kiireellisistä ensihoitotehtävistä. Tämän lisäksi pelastustoimi hoitaa lähes kaikki ensivastetehtävät Suomessa. Pelastuslaitokset muodostavat koko maan kattavan ensivastetoiminnan verkoston, jolla voidaan minimoida hätätilapotilaan tavoittamiseen kuluva aika ilman merkittäviä investointeja hyödyntämällä pelastustoimen kalustoa ja henkilöstöä. Järjestelmän hyväksikäyttö, yhdistämällä siihen välitöntä valmiutta vaativa ensihoito ja sairaankuljetustoiminta, ovat sekä toiminnallisesti että kansantaloudellisesti erittäin tuottavia ja tehokkaita. Yhteiskunnan kokonaisedun näkökulmasta suurin hyöty on pelastustoimen ja ensihoidon tuottama synergia. Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen näkemyksenä on, että ensihoitopalveluissa tulee tehdä synergiaetujen saavuttamiseksi tiivistä yhteistyötä pelastustoimen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa.

Pelastustoimella on valmis infrastrukturi, kuten johtamis- ja viestijärjestelmät, hajautettu asemaverkko, ensihoitotilanteissa tarvittava pelastus- ja raivauskalusto, suojarusteet ja -välineet sekä näihin liittyvä kokemus ja osaaminen, jota muilta palveluntuottajatahoilta ei löydy. Pelastuslaitosten hoitaessa ensihoito- ja ensivastetehtäviä voidaan käyttää samoja tukitoimintoja, osin samaa henkilöstöä, samoja toimintamalleja ja yhteisiä harjoituksia sekä yhteistä vara- ja suuronnettomuusvalmiutta. Sopimuspalokuntia käytetään pelastuslaitosten ohella ensivastetoiminnassa. Pelastustoimen ja terveystoimen yhteistyö tuottaa yhteiskunnalle tehokkaat ensihoitopalvelut, tehostaa onnettomuus- ja katastrofivalmiutta sekä tuo säästöjä henkilöstön, kaluston ja asemaverkoston yhteiskäytön ansiosta. Pelastustoimi on suunniteltu toimimaan kaikissa valmiustasoissa – päivittäisissä hätätilanteissa, suuronnetto-

27.9.2016

muuksissa ja poikkeusoloissa. Näin ollen pelastustoimi kykenee turvaamaan myös ensihoidon palveluntuotannon luotettavasti ja varmasti kaikissa tilanteissa.

Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen esityksenä ja kannanottona lakiehdotukseen on, että pelastustoimen järjestämistä vastuu säädetään pelastustoimen järjestämislakiehdotuksen mukaisesti ensihoidon järjestämisestä vastaavien viiden yliopistollista sairaalaa ylläpitävän maakunnan tehtäväksi. Ne järjestäisivät pelastustoimen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 10 §:ssä tarkoitettua yhteistyöaluetta kaikkien maakuntien alueella. Pelastustoimen rooli ensihoitopalvelujen tuottajana tulee turvata pelastustoimen järjestämislakiehdotuksen mukaisesti lainsäädännöllä.

Lain 3 pykälän 1 momentin mukaan osa pelastustoimeen kuuluvista palveluista ja tehtävistä voitaisiin koota suurempiin kokonaisuuksiin yhdelle tai useammalle pelastustoimen järjestämisestä vastaavalle maakunnalle Pelastustoimen valtakunnallisen tuottavuuden kehittämisen ja koordinaation kannalta on tarkoituksenmukaista mahdollistaa myös tukipalveluiden johtamisen ja kehittämisen keskittäminen yhdelle tai useammalle pelastustoimen järjestämistä vastaavalle maakunnalle. Ilmeinen tarve keskitettyyn johtamiseen ja kehittämiseen on mm. henkilöstöjohtamisessa, osaamisen hallinnassa, pelastustoimen ICT-johtamisessa, teknologiakehityksessä sekä tutkimus- ja tilastointitoiminnassa. Tukipalveluiden koordinaation keskittäminen ei vaikuttaisi maakuntien järjestämistä vastuuseen, joka säilyisi yhdenmukaisena edellä tarkoitetuilla viidellä maakunnalla.

Maakunta, jonka tehtäväksi tukipalvelun koordinointi ja johtaminen on osoitettu, vastaisi tukipalvelun koordinoinnista ja kehittämisestä valtakunnallisesti tuottavalla ja yhdenvertaisella tavalla. Näin vältetään alueellisten toimintatapojen eriytyminen ja päällekkäiset johtamisstruktuurit sekä mahdollistetaan laadukas pelastustoimen valtakunnallinen tiedolla johtaminen. Samalla varmistetaan tehokas tilaaja-tuottajamalli pelastustoimen järjestävän maakunnan ja valtakunnallisten palvelukeskusten välillä, kun pelastustoimen osalta yksi taho määrittelee palvelukeskukset hankittavat pelastustoimen kannalta erityisasiantuntemusta vaativat palvelut. Muilla maakunnilla on edelleen mahdollisuus vaikuttaa mainittuihin asioihin 4 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen kautta.

Esittelijä

vs. pelastuskomentaja
Jorma Lilja

Lisätiedot

Ville Mensala, suunnittelupäällikkö, puhelin: 31030030
ville.mensala(a)hel.fi

27.9.2016

PEK/6

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Tiedoksisajaajat

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

800012-62637

Alv.nro

FI02012566